

ชื่องานวิจัย : รายงานการประเมินโครงการและถอดบทเรียนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียง
สู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียน
ขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ)

ผู้วิจัย : นายวรรณประกรณ์ จุมพลน้อย

ปีที่รายงาน : 2564

บทคัดย่อ

การประเมินโครงการและถอดบทเรียนการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน 2 (สมาน สุเมโธ) ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อ 1) เพื่อประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา โดยใช้รูปแบบ CIPPIEST Model 2) เพื่อศึกษาวิธีปฏิบัติที่ดีที่ประสบความสำเร็จของโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา 3) เพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา และ 4) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาและขยายผลโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษาสู่ความยั่งยืน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 62 คน ดังนี้ 1) ครูผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน 2) นักเรียนแกนนำ จำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้ 1) การวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามการประเมินผลการดำเนินงานโครงการในด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต ด้านผลกระทบ ด้านประสิทธิผล ด้านความยั่งยืน และ ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) การเล่าเรื่อง (Story Telling) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Performance) ได้แก่ ครูผู้รับผิดชอบผู้นำชุมชน และนักเรียนแกนนำ

ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1) ผลการประเมินโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา คือ (1) ด้านบริบท ผลการประเมินด้านบริบทโดยภาพรวม พบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (2) ด้านปัจจัยนำเข้า ผลการประเมินด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมพบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (3) ด้านกระบวนการ ผลการประเมินด้านกระบวนการภาพรวมของครู พบว่า ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มนักเรียน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (4) ด้านผลผลิต ผลการประเมินด้านผลผลิตภาพรวมของครู พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มนักเรียน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (5) ด้านผลกระทบ ผลการประเมินด้านผลกระทบภาพรวมของครู พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มนักเรียน

พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด (6) ด้านประสิทธิผล ผลการประเมินด้านประสิทธิผลภาพรวมของครู พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก กลุ่มนักเรียนพบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก (7) ด้านความยั่งยืน ผลการประเมินด้านความยั่งยืนภาพรวมของครู พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด กลุ่มนักเรียน พบว่า ระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด และ (8) ด้านการถ่ายทอดส่งต่อ ผลการประเมินด้านการถ่ายทอดส่งต่อภาพรวมของครู พบว่า ระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากกลุ่มนักเรียน พบว่าระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2) ผลการศึกษาแนวปฏิบัติที่ดีของโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ที่ประสบผลสำเร็จ คือ การมีขั้นตอนในการดำเนินงานที่ชัดเจน ได้แก่ (1) การสร้างความเข้าใจและวางเป้าหมายสู่ความสำเร็จ (2) การสร้างความมีส่วนร่วม (3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการสร้างเครือข่าย และ (4) การติดตามผลการดำเนินงาน

3) ผลการถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา พบว่า ครูที่เข้าร่วมโครงการมีความคาดหวังว่า โรงเรียนจะดำเนินกิจกรรมอย่างเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชนข้างเคียง นอกจากนั้น ครูยังคาดหวังจากโครงการนี้ว่า จะก่อให้เกิดการบริหารราชการที่เป็นระบบอย่างยั่งยืน ครู นักเรียน และชุมชนอยู่อย่างพอเพียง สิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม คือ ได้แนวทางในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงมีจิตใจที่เข้มแข็ง อดทนต่อสิ่งชั่วร้าย มีจิตสำนึกที่ดีต่อสังคม ชุมชน และประเทศชาติ ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินงานสำเร็จคือบุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม การมีส่วนร่วม ความสามัคคีเป็นหนึ่งเดียวกันของบุคลากร การมีผู้บริหารที่เข้มแข็งสามารถบริหารจัดการดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบ แนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการพัฒนาสถานศึกษาพอเพียงสู่ศูนย์การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ด้านการศึกษา ครั้งต่อไป โรงเรียนควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและนักเรียนมีกิจกรรมถอดบทเรียนที่ได้จากการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในชีวิตประจำวัน และมีการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน เพื่อให้เห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนมีการนำไปปฏิบัติจริง รวมทั้งการจัดการเรียนการสอนที่บูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงควรจัดทำทุกรายวิชาและบรรจุไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำสู่การปฏิบัติที่จริงจังและยั่งยืน

4) ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาและขยายผลเพื่อนำไปสู่ความยั่งยืน พบว่า (1) การส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดเครือข่ายที่เข้มแข็ง เพราะเครือข่ายมีความสำคัญต่อการดำเนินงานโครงการฯ เป็นอย่างมาก หากเครือข่ายมีความเข้มแข็งและมีศักยภาพ การพัฒนาและขยายผลกิจกรรมโครงการฯ ก็จะพบกับความสำเร็จ (2) การประชาสัมพันธ์/การสื่อสารกิจกรรมในโครงการฯ โรงเรียนควรเพิ่มช่องทางและนำเทคโนโลยีมาใช้ในการประชาสัมพันธ์หรือการสื่อสาร เผยแพร่ผลงานไปยังชุมชนหรือผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ (3) กิจกรรมถ่ายทอดสืบสานจากรุ่นสู่รุ่น เพราะเป็นโครงการที่ดี มีประโยชน์ต่อโรงเรียน ครู นักเรียน และชุมชน อีกทั้งยังก่อให้เกิดความสมดุลและมีภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิต มีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดี เห็นประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว ดังนั้นจึงควรกำหนดให้มีกิจกรรมถ่ายทอดสืบสานจากรุ่นสู่รุ่นไว้ในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน